

Jerzy Waldorff-Preyss (1910-1999)

Jerzy Waldorff-Preyss, herbu Nabram, urodził się 4 maja 1910 r. w Warszawie, gdzie zmarł na zapalenie płuc 29 grudnia 1999 r. Pisarz, publicysta, krytyk muzyczny i działacz społeczny, w XX-leciu międzywojennym luźno związany z obozem "młodokonserwatystów".

Był synem Joanny (1892-1987) pochodzącej z bogatej rodziny Szustrów i Witolda Preyssa (zm. 1932), ziemianina. Dorastał w rodzinnej miejscowości Kościelna Wieś na Kujawach, a potem w małym dworku, w Rękawczynie w Wielkopolsce. Uczył się w Trzemesznie. Maturę zdał w Gimnazjum im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, studiował na Wydziale Prawa Uniwersytetu Poznańskiego i w Konserwatorium Muzycznym w Poznaniu. W latach 1936-1939 był recenzentem muzycznym „*Kuriera Porannego*” oraz „*Prosto z Mostu*”. W owym czasie był działaczem ruchu narodowo-demokratycznego. W 1939 opublikował książkę zatytułowaną „*Sztuka pod dyktaturą*”, opisującą zasługi Benito Mussoliniego dla rozwoju Włoch.

Po II wojnie światowej związany z tygodnikami „*Przekrój*”, „*Świat*” i „*Polityka*”. Komentator muzyczny Polskiego Radia. Autor 20 książek, głównie poświęconych muzyce poważnej. Inicjator powstania Muzeum Karola Szymanowskiego w Zakopanem i Muzeum Teatralnego w Warszawie. Jego staraniem odrestaurowano pałac książąt Radziwiłłów w Antoninie k. Ostrowa Wielkopolskiego. Współorganizował też odbywający się w Antoninie i Ostrowie Międzynarodowy Festiwal „Chopin w barwach jesieni”.

W 1974 r. założył Społeczny Komitet Opieki na rzecz Ochrony Starych Powązek, organizował coroczne kwesty 1 listopada. Barwna postać szarego PRL-u, wybijająca się zachowaniem i językiem. Bodaj pierwszy w Polsce właściciel jamnika, Puzona, który był niewiele mniej znany niż jego pan. Przyjaciel Stefana Kisielewskiego, po śmierci którego napisał książkę *Słowo o Kisielu*, laureat nagrody jego imienia w 1990. Za wybitne zasługi dla kultury polskiej, w 1995 roku, odznaczony został Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.

Z powodu homoseksualizmu ojciec wydziedziczył go, o czym Waldorff wspomina w swojej autobiografii *Taniec życia ze śmiercią*. Z partnerem życiowym, tancerzem Mieczysławem Jankowskim, spędził 60 lat, od 1939 r. Starali się ukrywać swój związek, unikając publicznego pokazywania się razem, a Waldorff przedstawiał Jankowskiego jako brata ciotecznego.

Jerzy Waldorff został pochowany na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie, tuż przy katakumbach. W tym samym grobie spoczęły również prochy Mieczysława Jankowskiego.

Twórczość:

Sztuka pod dyktaturą (1939), *Sekrety Polihymnii* (wiele wydań), *Cmentarz Powązkowski w Warszawie* (1984), *Dwie armaty* (1955), *Harfy leciały na północ* (1968), *Ciach go smykiem!* (1972), *Moje cienie* (1979), *Wielka gra. Rzecz o Konkursach Chopinowskich* (1980), *Fidrek* (1989), *Taniec życia ze śmiercią* (1978, 1984, 1993), *Słowo o Kisielu* (1994).